

Ἐγὼ Μάρκος ὁ μαρτυρῶν ὑπέγραψα. *Ego Michael Acardo testis suprascripst rogatus ...*».

## 2α

1357-1428. Διοικητικά και ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Αθήνα, Κεφαλονιά.

Φ. Γ ρ η γ ο ρ ό β ι ο ς (μετάφρ. Σ. Λάμπρος), *Ιστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν*, τ. 2, Ἀθῆναι 1904, σ. 738-742, σ. 744-746.

## 3

1359. Ειδικό πληρεξούσιο. Μυλοπόταμος (Κρήτη).

E. Gerland, *Das Archiv des Herzogs von Kandia im königl. Staatsarchiv zu Venedig*, Strassburg 1899, σ. 70-71, αρ. 4. (= C. Mertziος, «Un mandat du XIVe siècle en grec vulgaire», *Byzantinische Forschungen* 2 (1967), σ. 266-268).

### ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΑ ΤΑΒΟΥΛΛΑΡΙΟ

1359, 10 Ιουλίου

«Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ατνθ, ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ δεκάτῃ, ἑνδικοτιῶνος δωδεκάτης. ἐν τῷ καστελίῳ τοῦ Μυλοποταμοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτης.

Προτρεπόμενος προτρέπομαι καγὼ Μαθαῖος ὁ Καλλιέργης υἱὸς ἐκείνου τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Καλλιέργη, κατοικοῦμενος εἰς τὴν τούρμαν τοῦ Μυλοποταμοῦ καὶ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τοῦ Ἀρίου, προσὲ κὺρ Γεώργιον τὸν Καλλιέργην τὸν ἀδελφόν μου, κατοικοῦμενον εἰς τὴν εἰρημένην τούρμαν ἐν τῷ χωρίῳ τοὺς Ἡβδωνήτας, καὶ λέγω, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν μέχρι εἰς χρόνον ἕναν τὸν πρώην ἐρχόμενον διὰ ἐμὲν καὶ διὰ ἐμὸν ὄνομα πληρεστάτη δύναμι καὶ ἐξουσίαν να ἔχεις ἐν τῷ περιέχῳ κάστρου Χάνδακος νήσου Κρήτης ἐρευνᾶν, ἀναγηρεύειν, εξετρέχειν, ἐγκαλεῖν, ἀβοκατεύειν καὶ ἐντρατίτε ἐπέρνειν, διαδικαζέσθην καὶ ἀποκρινέσθην, νόμον αἰτεῖν καὶ κουμесиὸν ποιεῖν καὶ ἀποφάσεις ἀκούειν καὶ αὐτὰς τελεῖν, εἰς τελειώμαν πληρωμάτων ἐγλυτόνειν, διαφεντεύειν, περιορίζειν, σκομίζειν, φυλακίζειν καὶ ἀποφυλακίζειν, λαμβάνειν καὶ ἀπολαμβάνειν ὅλα τὰ καλλὰ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ πασέους μου χρεωφελέτας καὶ οἰκοπαροίκους, ὅπου δ' ἂν καὶ ἐκείνους ἢ ἐκεῖνα εἴρης, σῆμά τινος ἤτεῖν, διὰ ἐγράφου καὶ ἐκὸς ἐγράφου, διὰ τὸ δικαστήριον καὶ ἐκτὸς δικαστηρίου, ἔμπροσθεν δουκὸς καὶ τῆς βουλῆς του καὶ ἄλῶν πασῶν ἐξουσιῶν τοῦ περιέχοντος τοῦ Χάνδακος, ἔγραφα καὶ ἔγραφον ὁμολογήσεων, ἀμφιερώσεων παρακαλεῖν, ποιεῖν καὶ τελειώνειν καὶ πάσαν ἄλλην ἀναγκείαν χρειάν ποιεῖν ὡς ἐμὲ αὐτὸν, καὶ ἐὰν κάμνη χρειάν, ὅρκος ὁμόσαι ἀπάνω εἰς τὴν ψυχὴν μου ὡς ἐμὲν αὐτὸν. ὅτι δὲ ποιήσεις διὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς αὐτῆς προτροπῆς, νὰ ἔχη τὸ βέβαιον καὶ ἀπαράθραυστον. ἐὰν οὖν βουληθῶ κινηθῆναι εἰς ἐναντίωσιν τοῦ ἠθέλες κάμειν περὶ τῆς ἄνωθεν ἐξουσίας, καὶ οὐ

στερέξω τότε να ζημιώσομαι ἐγὼ με τοὺς διαδόχους μου προσὲν καὶ πρὸς τὰ μέρη σου καὶ πρὸς ἐκείνους καὶ τὰ μέρη των. ὅπου θέλεις συνφωνήσῃν τι, λίτρας χρυσαφίου πέντε ἀπὸ πάσης μου τῆς περιουσίας. καὶ πάλιν ἐμένῃ τὸ ρηθὲν γράμα εἰς τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ὃ μὲν ἐγράφη διὰ παρακλήσεως ταβουλαρίου Μιχαὴλ ἱερέως τοῦ Στηριώννη παροίσων καὶ ὑποκληθέντων μαρτύρων.

† *Ego Lorentius Mudacio testis subscripsi.*

*Ego Iohannes de crinona testis subscripsi.*

ὁ γραφεὺς τοῦ ὕφους καὶ ταβουλάριος Μιχαὴλ ἱερεὺς ὁ Στηριώννης μαρτυρῶν καὶ ὑπέγραφα».

### 3α

1360. Μίσθωση αγροτικού ακινήτου. Δυρράχιο.

† Σακκελίωv, «Συμβόλαιον τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος», *ΔΙΕΞΕ* 2 (1885), σ. 471-475.

### 4

1374-1446. Νοταριακές πράξεις χειραφεσίας. Χάνδακας.

Μ. Μανούσας, «Ἑλληνικά νοταριακά ἔγγραφα (1374-1446) ἀπὸ τὰ *Atti Antichi* τοῦ ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης», *Θησαυρίσματα* 3 (1964), σ. 88-99, αρ. 1-17 (αρ. 17 = Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 1102<sup>3</sup>).

#### ΧΕΙΡΑΦΕΣΙΑ

1399 (m.v. 1398), 28 Ιανουαρίου

«... Γεμάτην καὶ ἀπαραίτητον σεγουρτάδαν καὶ ἀφνέροσιν πιὼ ἐγὼ Κοστῆς ὁ Ἐντζος κατοικοῦμενος στο χορηον το Καλὸ Χοράφη πρὸς ἐσὲ τὸν πανφήλτατό μου υἱὸν τὸν Νικόλαον Ἐντζον κατοικοῦμενον ος ιρωτε διὰ πᾶσαν τιν ἀπακοὴν πεδικὴν ἦν ηργασο καὶ ουδέποτε ἐντολή μου παρῆλθε ἀλλ' ἕκαστον μου θέλημαν πεπλήροκας τιννα ὅτι ἂν υχα νὰ σε αναγιρεύσο διὰ τρόπον ητηγαν ἢ δηὰ χρέος τις ἐμῆς κληρονομίας οσαντως καὶ δια ὅτι ἐκερδισας ἢ μέλει σε κερδίσε καὶ δια πασαν καίφάλιον καὶ ἀναζήτησιν συμφορῶν ἢ ζημίαν ἢ ὃ νοῦς ἀνθρώπου δίνετε μνημονεῦσαι καὶ διὰ πᾶσαν καίφάλεον η ζημίαν η ὃ νοῦς ἀνθρώπου δινετε μνημονεῦσαι πρὸς ὀφλησιν ὀφλεμμάτων διστιχεστάτων ὁμείως καὶ διὰ τὸ ἀπαρχῆς τοῦ κόσμου ἕως τοῦ νῆν ἥτις μετὰ ἐγράφων καὶ χορεῖς ἐγράφων μετὰ μαρτύρων καὶ χωρεῖς μαρτύρων πειστά τε καὶ ἄπειστα πρότα καὶ ἔσχατα καὶ μήτε ζυτᾶς μήτε ζυτῶ σε διὰ τὸ ὀνομάν μου αλή μεθεν ... κεχορεισμένων καὶ ἐλευθερόσω σε ἀπὸ παντὸς καὶ παντίου τρόπου καὶ θέλημα τὸ ἐμὸν βούλομαι τὸν νὰ ἔχης ἐξουσίαν πουλεῖν καὶ χαρήζην πάκτα καὶ ἔμφητα πειῖν καὶ ἐν τὸ θεληματί σου χαρήζην τὰ σὰ καὶ μὴ πα-

2. Στο παρόν λήμμα αποδελτιώθηκε το σύνολο των εγγράφων του άρθρου. Στο Γκίνης, *Περίγραμμα* έχει αποδελτιωθεί η πράξη χειραφεσίας αρ. 17.